

1

Geen levend organisme kan lang in een wereld van volstrekte realiteit leven zonder daar gestoord van te worden, zelfs leeuweriken en sabelsprinkhanen dromen volgens sommigen. Hill House, dat zeker gestoord was, stond eenzaam tegen de heuvels, en hield het duister in zich opgesloten. Het stond er al tachtig jaar en zou er nog wel tachtig jaar kunnen blijven staan. De muren binnen waren nog kaarsrecht, de stenen sloten netjes op elkaar aan, de vloeren waren solide en de deuren hingen strak in hun posten; de stilte drukte gestaag tegen het hout en de stenen van Hill House, en wat er leefde, leefde er alleen.

John Montague had een doctorstitel; hij was gepromoveerd in de antropologie, omdat hij het vage gevoel had dat hij daarmee nog het dichtst bij zijn ware roeping kwam: de analyse van paranormale verschijnselen. Omdat zijn onderzoeken zo uitermate onwetenschappelijk waren, was hij zeer nauwgezet in het gebruik van zijn titel, in de hoop aan zijn wetenschappelijke opleiding een zekere respectabiliteit, of zelfs geleerde autoriteit, te ontnemen. Omdat hij niet graag zijn hand ophield had het hem in geld en waardigheid heel wat gekost om Hill House voor drie maanden te huren, maar hij was ervan overtuigd dat hij dubbel en dwars voor zijn moeite zou worden beloond door het gevoel dat zou volgen op de publicatie van zijn standaardwerk over de oorzaken en gevolgen van psychische fenomenen in een huis dat in de volksmond een 'spookhuis' werd genoemd. Hij was al zijn hele leven op zoek geweest naar een onvervalst spookhuis. Toen hij van Hill House hoorde, was hij eerst sceptisch, vervolgens hoopvol en toen niet te stuiten;

hij was er de man niet naar om Hill House los te laten toen hij het eenmaal had gevonden.

Montagues bedoelingen met betrekking tot Hill House waren ontleend aan de methoden van de stoutmoedige negentiende-eeuwse spokenjagers; hij zou zijn intrek nemen in Hill House en zien wat er daar gebeurde. Aanvankelijk was het zijn bedoeling het voorbeeld te volgen van de anonieme dame die in Ballechin House verbleef en de hele zomer open huis hield voor sceptici en volgelingen, met croquet en spookje-kijken als opvallende attracties, maar sceptici, volgelingen en goede croquetspelers waren de laatste tijd dun gezaaid, waardoor Montague gedwongen was assistenten aan te nemen. Wellicht leende het bedaarde tempo van het victoriaanse leven zich beter voor de bestudering van bovennatuurlijke verschijnselen, of wellicht was het geduldig en nauwgezet documenteren van verschijnselen als methode om feiten vast te stellen uit de mode geraakt; hoe dan ook, Montague moest niet alleen assistenten aanstellen, hij moest ze eerst zien te vinden.

Omdat hij zichzelf beschouwde als een behoedzaam en gewetensvol mens, besteedde hij heel wat tijd aan het zoeken naar assistenten. Hij doorzocht de archieven van occulte genootschappen, oude artikelen in sensatiebladen, verslagen van parapsychologen, en stelde een lijst samen van mensen die, op de een of andere manier, te eniger tijd, ongeacht hoe vluchtig of twijfelachtig, bij abnormale gebeurtenissen betrokken waren geweest. Van die lijst schrapte hij eerst de mensen die dood waren. Toen hij daarna de namen had doorgestreept van degenen die hem voorkwamen als publiciteitszoekers, ondergemiddeld intelligent of als ongeschikt omdat zij duidelijk de neiging hadden alle aandacht op zichzelf te willen vestigen, had hij een lijst met een stuk of twaalf namen over. Al die mensen ontvingen een brief van Montague, waarin hij hen uitnodigde de zomer of een deel van de zomer door te brengen in een comfortabel landhuis dat weliswaar oud was,

maar wel volledig was voorzien van sanitair, elektra, centrale verwarming en schone matrassen. Het doel van hun verblijf, zo stond duidelijk in de brieven te lezen, was het bestuderen en controleren van diverse onverkwikkelijke verhalen die het grootste deel van de tachtig jaar dat het huis bestond de ronde deden. In doctor Montagues brieven stond niet met zoveel woorden dat het spookte in Hill House, want Montague was een man van de wetenschap en zolang hij zelf geen paranormale verschijnselen had waargenomen, hield hij liever een slag om de arm. Dientengevolge hadden zijn brieven een zekere ambigue voornaamheid die was bedoeld om de fantasie van een specifiek type lezer te prikkelen. Op zijn twaalf brieven kreeg doctor Montague vier reacties. De andere kandidaten waren waarschijnlijk verhuisd zonder een nieuw adres achter te laten, of hadden hun belangstelling voor het paranormale verloren of hadden misschien zelfs nooit bestaan. De vier die reageerden kregen opnieuw een brief van Montague waarin hij de datum noemde waarop het huis officieel kon worden betrokken, en bovendien instructies gaf hoe je het huis moest bereiken, want, zo was hij genoodzaakt te vermelden, gegevens omtrent de route naar het huis waren buitengewoon moeilijk te krijgen, met name van de plattelandsgemeenschap in de onmiddellijke nabijheid ervan. De dag voordat hij naar Hill House vertrok, werd Montague overgehaald zijn selecte gezelschap uit te breiden met een familielid van de huiseigenaar, en ontving hij een telegram van een van zijn kandidaten, die het met een duidelijk verzonnen smoes liet afweten. Een ander liet het zonder enige kennisgeving afweten, misschien vanwege een dringend persoonlijk probleem dat er plotseling tussen was gekomen. De overige twee kwamen wel.

Eleanor Vance was tweeëndertig jaar oud toen ze naar Hill House kwam. De enige persoon aan wie ze, nu haar moeder dood was, een uitgesproken hekel had, was haar zus. Haar zwager en haar vijfjarige nichtje mocht ze niet, en ze had geen vrienden. Dat was grotendeels te wijten aan het feit dat ze elf jaar lang haar invalide moeder had verzorgd, wat haar een zekere vaardigheid als verpleegster had opgeleverd en had gemaakt dat ze nooit in het volle zonlicht kon treden zonder met haar ogen te knippen. Ze kon zich niet herinneren in haar volwassen leven ooit werkelijk gelukkig te zijn geweest; haar jaren met haar moeder waren vol toewijding opgebouwd rond kleine schuldgevoelens, verwijten, voortdurende vermoeidheid en eindeloze troosteloosheid. Zonder ooit gereserveerd en verlegen te hebben willen worden, was ze zo lang alleen geweest, zonder iemand om van te houden, dat het haar moeite kostte, zelfs oppervlakkig, met een andere persoon te praten zonder zich onbehaaglijk te voelen, en ze ondervond een akelig onvermogen de juiste woorden te vinden. Haar naam was op doctor Montagues lijstje terechtgekomen omdat er, toen zij twaalf en haar zuster achttien was, en hun vader nog geen maand dood was, zonder enige waarschuwing of enige indicatie van doel of reden, een stortregen van stenen hun huis had geteisterd, die van de plafonds omlaag kwamen, luid langs de muren omlaag rolden, de ramen inkegelden en een gekmakende roffel op het dak gaven. De stenen waren drie dagen aan één stuk door neergedaald, waarbij Eleanor en haar zuster minder van hun stuk werden gebracht door de stenen dan door de

buren en belangstellenden die zich dagelijks voor de voordeur verzamelden en door de nietsontziende, hysterische verzekering van haar moeder dat dit allemaal werd veroorzaakt door kwaadwillende, kwaadsprekende lieden in de straat die het sinds haar komst al op haar begrepen hadden. Na drie dagen werden Eleanor en haar zuster overgebracht naar het huis van een vriend en hield de stenenregen op om nooit meer opnieuw te beginnen, hoewel Eleanor, haar zuster en haar moeder weer in het huis terugkeerden en de vete met de gehele buurt nooit tot een einde kwam. Het verhaal was door iedereen vergeten behalve door de mensen die Montague had geraadpleegd; het was in ieder geval vergeten door Eleanor en haar zuster, die toentertijd allebei de ander ervoor verantwoordelijk hadden gehouden.

De gehele eerste helft van haar leven, zolang ze zich kon herinneren, had Eleanor op zoiets als Hill House gewacht. Toen ze haar moeder verzorgde, dat humeurige oude mens van haar stoel naar haar bed droeg, voortdurend af en aan liep met dienblaadjes soep en havermost, met frisse tegenzin de vuile was deed, had Eleanor zich vastgeklampt aan de gedachte dat er op een goede dag iets zou gebeuren. Ze had de uitnodiging om naar Hill House te komen per kerende post aanvaard, hoewel haar zwager per se wat mensen had willen bellen om zich ervan te verzekeren dat die doctor niet van zins was Eleanor te betrekken bij woeste rituelen, verbonden met zaken die Eleanors zuster voor een jonge ongehuwde vrouw niet passend achtte om mee in aanraking te komen. Misschien, fluisterde Eleanors zuster in de beslotenheid van de echtelijke slaapkamer, misschien gebruikte doctor Montague – als dat tenminste zijn échte naam was – misschien gebruikte deze doctor Montague die vrouwen voor bepaalde – nou ja – experimenten. Je weet wel – experimenten, zoals ze die soms doen. Eleanors zuster stond uitvoerig stil bij experimenten die die doctoren, naar ze had horen fluisteren, uitvoerden. Eleanor dacht daar niet

aan, of, als ze er wel aan dacht, was ze niet bevreesd. Kortom, Eleanor zou overal naartoe zijn gegaan.

Theodora – meer naam gebruikte ze nooit; haar tekeningen signeerde ze met ‘Theo’ en op de deur van haar woning, de etalageruit van haar winkel, in het telefoonboek, op het lichte briefpapier en onder aan de prachtige foto van haar op de schoorsteenmantel, stond nooit meer dan Theodora – Theodora leek in het geheel niet op Eleanor. Plicht en verantwoordelijkheidsbesef waren in Theodora’s ogen padvindendeugden. Theodora’s wereld was er een van verrukking en pastelkleuren; ze was op Montagues lijst terechtgekomen omdat ze – nadat ze lachend, in een wolk van bloemenparfum het laboratorium had betreden, geamuseerd en opgewonden over haar eigen ongelooflijke talent – in staat was geweest achttien van de twintig, vijftien van de twintig, negentien van de twintig kaarten te raden die een medewerker buiten het zicht en het gehoor omhooghield. De naam Theodora stond prominent in de annalen van het laboratorium en moest dus wel door doctor Montague worden opgemerkt. Theodora had doctor Montagues eerste brief gemakkelijk gevonden en had geantwoord uit nieuwsgierigheid (misschien spoorde hetzelfde ontwaakte bewustzijn in Theodora dat haar de namen en symbolen op kaarten die buiten haar gezichtsveld werden opgehouden liet raden, haar aan de weg naar Hill House in te slaan), hoewel ze vast van plan was de uitnodiging af te slaan. Maar toen Montagues schriftelijke bevestiging arriveerde, was Theodora – misschien weer aangespoord door dat talent – geïntrigeerd geraakt en had op de een of andere manier voetstoots, doelbewust een gewelddadige ruzie ontketend met het vriendje met wie ze samenwoonde. Er werden door beide partijen dingen gezegd die alleen door de tijd konden worden geheeld. Theodora had opzettelijk en meedogenloos het prachtige beeldje van haar dat haar vriend had uitgesneden, kapotgegooid, en haar vriend had genadeloos

het boek van Alfred de Musset aan flarden gescheurd dat hij voor zijn verjaardag van Theodora had gekregen, zijn woede speciaal richtend op de pagina waarop Theodora's liefdevolle, vleierende opdracht stond. Zulke daden waren natuurlijk onvergeeflijk en het zou de nodige tijd kosten voordat ze er samen om zouden kunnen lachen. Diezelfde avond had Theodora aan doctor Montague geschreven dat ze zijn uitnodiging aannam, en ze vertrok de volgende ochtend in een ijzig stilzwijgen.

Luke Sanderson was een leugenaar. Hij was tevens een dief. Zijn tante, die de eigenaresse van Hill House was, wees anderen er maar al te graag op dat hij, van alle mensen die ze kende, de beste opleiding, de beste kleding, de beste smaak en de slechtste vrienden had; ze zou elke kans aangrijpen om hem een paar weken ergens veilig onder de pannen te kunnen brengen. De familieadvocaat werd ingeschakeld om doctor Montague ervan te overtuigen dat het huis in geen geval voor zijn doeleinden kon worden verhuurd zonder dat tijdens zijn verblijf een lid van de familie aanwezig was, en misschien bespeurde de doctor bij hun eerste ontmoeting in Luke een soort kracht, of een katachtig instinct tot zelfbehoud, wat maakte dat hij bijna even gretig als mevrouw Sanderson uitkeek naar Lukes komst naar het huis. Hoe dan ook, Luke was geamuseerd, zijn tante dankbaar, en Montague meer dan tevreden. Mevrouw Sanderson vertelde de familieadvocaat dat er toch eigenlijk niets in huis aanwezig was dat Luke zou kunnen stelen. Het oude tafelzilver had enige waarde, zei ze tegen de advocaat, maar daaraan was een voor Luke bijna onoverkomelijk bezwaar verbonden: het kostte de nodige energie om het eerst te ontvreemden en het vervolgens te gelde te maken. Mevrouw Sanderson deed Luke tekort. Luke was in het geheel niet van zins om ervandoor te gaan met het familiezilver, of met doctor Montagues horloge, of met Theodora's armband; zijn onbetrouwbaarheid beperkte zich goedgezind tot het pikken

van kleingeld uit de portemonnee van zijn tante en het valsspe-
len met kaarten. Hij was ook niet te beroerd om de horloges en
sigarettenkokers te verpatsen die hem uit genegenheid en met
charmante blosjes waren geschonken door de vriendinnen van
zijn tante. Luke zou ooit Hill House erven, maar hij had nooit
gedacht dat hij er nog eens zou wonen.

3

‘Ik vind gewoon dat zij de auto beter niet mee kan nemen,’ zei Eleanors zwager halsstarrig.

‘Het is voor de helft mijn auto,’ zei Eleanor. ‘Ik heb er ook aan meebetaald.’

‘Ik vind gewoon dat ze hem beter niet kan meenemen,’ zei haar zwager. Hij deed een beroep op zijn vrouw. ‘Het is niet eerlijk dat zij er de hele zomer de beschikking over heeft, en dat wij zonder zitten.’

‘Carrie rijdt er altijd in, en ik haal hem zelfs nooit uit de garage,’ zei Eleanor. ‘Trouwens, jullie gaan de hele zomer de bergen in, en dáár kun je hem niet eens gebruiken. Carrie, je weet dat je in de bergen niets aan die auto hebt.’

‘Maar als die arme kleine Linnie nu eens ziek wordt of zo-iets? En we een auto nodig hebben om haar naar de dokter te brengen?’

‘Het is voor de helft mijn auto,’ zei Eleanor. ‘Ik neem de auto.’

‘En als *Carrie* nu ook nog eens ziek wordt? En als we een dokter nodig hebben en naar een ziekenhuis moeten?’

‘Ik wil de auto. En ik neem hem ook.’

‘Dat denk ik niet.’ Carrie sprak langzaam en nadrukkelijk. ‘Wij weten immers niet waar je naartoe gaat, is ’t wel? Jij hebt het immers niet nodig gevonden ons het een en ander uit de doeken te doen, toch? Ik zie niet in waarom ik jou mijn auto zou uitlenen.’

‘Het is voor de helft mijn auto.’

‘Nee,’ zei Carrie. ‘Je krijgt hem niet.’

‘Zo is dat,’ zei Eleanors zwager met een knikje. ‘Wij hebben hem nodig, zoals Carrie zegt.’

Carrie glimlachte fijntjes. ‘Ik zou het mezelf nooit vergeven, Eleanor, als ik jou de auto zou uitlenen en er zou iets gebeuren. Hoe kunnen wij weten of die doctor te vertrouwen is? Jij bent per slot van rekening nog een jonge vrouw en die auto is een heleboel geld waard.’

‘Wacht even, Carrie, ik heb wél Homer van het kredietbureau gebeld en die zei dat die man een goede reputatie heeft op de een of andere universiteit...’

Carrie zei, nog steeds glimlachend: ‘Natuurlijk, er is álle reden om aan te nemen dat het een fatsoenlijke man is. Maar Eleanor wenst ons niet te zeggen waar ze naartoe gaat, of hoe we haar kunnen bereiken als we de auto terug willen; er zou iets kunnen gebeuren en wij zouden het misschien nooit weten. Zelfs als Eleanor,’ vervolgde ze fijntjes, zich tot haar theekopje wendend, ‘zelfs als Eleanor bereid is op uitnodiging van de eerste de beste vent naar een uithoek van de wereld af te reizen, dan is er nog stééds geen reden waarom ik haar mijn auto zou uitlenen.’

‘Die auto is voor de helft van mij.’

‘En als die arme kleine Linnie nu eens ziek wordt, daar in de bergen, met niemand in de buurt? Zonder dokter?’

‘In ieder geval weet ik zeker dat ik doe wat moeder het beste zou hebben gevonden, Eleanor. Moeder had vertrouwen in me en zou het zeker nooit goed hebben gevonden als ik jou in het wilde weg naar god mag weten waar laat vertrekken, in mijn auto.’

‘Of stel nu eens dat ik ziek werd, daar boven in de...’

‘Ik weet zeker dat moeder het met me eens zou zijn, Eleanor.’

‘Trouwens,’ zei Eleanors zwager, die opeens een ingeving had gekregen, ‘hoe weten we zeker dat je hem in goede staat terugbrengt?’

Voor alles is een eerste keer, zei Eleanor tegen zichzelf. Ze stapte, heel vroeg in de ochtend, uit de taxi en beefde een beetje, omdat haar zuster en zwager nu misschien toch wel enige